Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Themazetting voor projecten van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek in 2023

Samenvatting

- De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan de themazetting voor de projecten van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek in 2023.
- De Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs wordt gelast de oproep aan de instellingen hoger onderwijs te doen op basis van de themazetting, de selectieprocedure toe te passen en een toewijzingsbeslissing te nemen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Om de implementatie van de beleidskeuzes met betrekking tot onderwijs in het regeerakkoord en de beleidsnota Onderwijs voor de periode 2019-2024 te ondersteunen met wetenschappelijke kennis, en om flexibel te kunnen inspelen op acute kennisnoden, wenden we in 2023 het besluit van de Vlaamse Regering van 7 juli 1994 tot regeling van de procedure voor de projecten van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) aan voor het toekennen van subsidies voor de uitvoering van onderwijsonderzoek.

Conform artikel 4 van het aangepaste besluit beslist de Vlaamse Regering finaal over de prioritaire onderzoeksthema's voor de jaarlijkse oproep tot onderzoeksvoorstellen, en de bijhorende budgettaire verdeling tussen kortlopend en langlopend onderzoek. Dit gebeurt na het advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Dit dossier heeft betrekking op ISE 4.3 "Ondersteuning van het beleid".

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Met betrekking tot de themazetting 2023 verwijzen we naar het besluit van de Vlaamse regering tot regeling van de procedure voor de projecten van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (BVR van 7 september 1994, zoals gewijzigd op 18 september 2020).

Op 27 februari 2023 werd, conform het hogergenoemde besluit, advies gevraagd aan de Vlaamse Onderwijsraad. Dit advies werd verleend op 23 maart 2023.

Algemeen beschouwd, staat de Vlor positief tegenover de voorliggende themazetting. Het zijn volgens de Vlor ruim opgevatte, pertinente thema's die vertrekken vanuit uitdagingen op het terrein en toelaten om onderwijsbeleid op (middel)lange termijn te onderbouwen.
Er werden geen fundamentele aanpassingen gevraagd. Het advies heeft wel tot aanpassingen in de formulering in voorliggende themazetting geleid. Deze aanpassingen hebben geen impact op de verdeling van de budgetten over de thema's, noch op het globale bedrag. Naast enkele verduidelijkingen, zijn er voor elk thema ook inhoudelijke aanpassingen doorgevoerd.

Thema 1 "De school als aantrekkelijk en kwaliteitsvolle werkgever om leraren te behouden" is voor de Vlor een pertinent thema. Naar aanleiding van de vraag om verduidelijking van zowel de verhouding tot de Commissie van Wijzen als 'het werkgeverschap' in scholen, is de tekst aangepast. Ook de titel van dit thema is aangepast. De door de Vlor geformuleerde bijkomende kennisvragen zijn verwerkt in de oproep, rekening houdend met de haalbaarheid ervan binnen dit onderzoek. Omwille van die haalbaarheid is de vraag om ook zicht te krijgen op motieven van leraren die de school verlaten, niet expliciet opgenomen.

Met betrekking tot **thema 2** "Schoolbesturen: verwachtingen, organisatievormen en ondersteuning" vraagt de Vlor naar tekstaanpassingen inzake de visie op onderwijskwaliteit en de plaats van het Referentiekader Onderwijskwaliteit hierin. Ook zijn naar aanleiding van het advies de begrippen 'schoolleider' en 'schoolbestuur' verduidelijkt. Naast deze aanpassingen, is de gesuggereerde kennisvraag over samenwerking van schoolbesturen opgenomen.

De Vlor beklemtoont het belang van **thema 3** "Klassenraden in het gewoon basis- en secundair onderwijs". Naast enkele verduidelijkingen van formuleringen, is in de tekst ook de scope van het onderzoek verhelderd, waar nodig. Ook is de vraag naar de rol van de ouders geëxpliciteerd. De vraag om rekening te houden met de eigenheid van elk onderwijsniveau is toegevoegd. In de oproep wordt geen voorafname gedaan over de functies van de klassenraden die voorwerp zijn van het onderzoek. De vraag naar de tijdsbesteding wordt niet expliciet opgenomen, gelet op de complexiteit om die in kaart te brengen. Omwille van de haalbaarheid van dit onderzoek is in de oproep expliciet gekozen om momenteel enkel te focussen op gewoon onderwijs.

Ook voor **thema 4** "Leerlingen met oriëntering naar type 9: kenmerken en contextfactoren" benadrukt de Vlor de nood aan onderzoek. De tekst en de kennisvragen zijn aangepast op basis van de vragen tot verduidelijking, onder meer over het onderscheid tussen kleuter- en lager onderwijs en de positie ten aanzien van de opvolging en monitoring van het decreet Leersteun. De aanvullende vraag om bij de eerste kennisvraag ook leerlingen op te nemen met een (gemotiveerd) verslag die op het moment van het onderzoek nog geen ondersteuning krijgen vanuit het ondersteuningsmodel en wiens (gemotiveerd) verslag niet werd opgeheven door het CLB, wordt niet expliciet opgenomen. Dit vraagt een apart onderzoeksluik en dit is niet haalbaar binnen het voorziene kader. Immers, met betrekking tot dit thema benadrukt de Vlor de ruime scope en stelt hij de vraag naar haalbaarheid binnen de voorziene middelen en tijdsbestek. We gaan ervan uit dat

onderzoekers binnen het gegeven kader een onderbouwd voorstel kunnen doen om de geformuleerde vragen te beantwoorden.

De Vlor herhaalt in zijn advies het belang om niet enkel kennisvragen te formuleren met betrekking tot het basis- en secundair onderwijs, maar ook over andere onderwijsniveaus en -vormen. Voor deze themazetting in het kader van OBPWO werden geen thema's over andere onderwijsniveaus weerhouden.

Tot slot is de Vlor vragende partij om advies te kunnen uitbrengen over de themazetting voor de resterende 300.000 euro die voorzien is voor OBPWO in 2023. Dit zal nog bekeken worden, afhankelijk van de timing en procedure. Conform het OBPWO besluit is dit niet vereist. In elk geval wordt de Vlor uitgenodigd om voorstellen tot kennisvragen voor de themazetting in 2024 te formuleren.

2. INHOUD

Conform het aangepaste besluit worden minstens één keer per jaar een aantal onderzoeksthema's vastgelegd in een themazetting (artikel 3). De themazetting voor projecten in 2023 gebeurde op advies van een ad hoc beleidscommissie, bestaande uit ambtenaren van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming en leden van de onderwijsinspectie. Ook werd advies aan de Vlaamse Onderwijsraad gevraagd over deze themazetting (artikel 4).

Voorliggende themazetting bevat brede kennisvragen over onderwijsbeleid en -praktijk. Deze kennisvragen hangen samen met de prioriteiten uit de beleidsnota Onderwijs voor 2019-2024 en vragen wetenschappelijk onderzoek of de vertaling ervan naar de onderwijspraktijk.

Deze themazetting bevat vragen ter ondersteuning van de beleidsontwikkeling, van de implementatie van beleidsmaatregelen door het onderwijsveld en ter versterking van de handelingsbekwaamheid van leraren(teams).

In de themazetting worden per thema de kennisvragen, verwachte resultaten en mogelijke gebruikers van de onderzoeksresultaten weergegeven. De themazetting bepaalt ook de looptijd van een onderzoek en de raming van het benodigde budget.

In de onderstaande tabel wordt per thema de volgende informatie gegeven: de verwijzing naar de beleids- en begrotingstoelichting, de verwachte outputs, de looptijd van het onderzoek en het maximale budget. In de themazetting in bijlage wordt elk thema uitgebreid toegelicht. Het totaal benodigde budget voor het uitvoeren van het geheel van deze projecten bedraagt 1.2 miljoen euro.

Onderwerp	BBT	Verwachte output	Looptijd	Raming budget
De school als aantrekkelijke en kwaliteitsvolle werkplek om leraren te behouden	OD 2.1 Het lerarentekort aanpakken door de aantrekkelijkheid en status van het beroep te verhogen	Wetenschappelijk rapport Beleidsaanbevelingen Onderbouwde en duurzame valorisatie-initiatieven voor scholen en schoolbesturen	24 maanden	300.000 euro
Schoolbesturen: verwachtingen, organisatievormen en ondersteuning	OD 1.6 Scholen als pedagogische eenheid versterken	Wetenschappelijk rapport Beleidsaanbevelingen	24 maanden	300.000 euro
Klassenraden in het gewoon basis- en secundair onderwijs: analyse en versterking	OD 1.8 De kwaliteit van de uitstroom van het secundair onderwijs versterken En OD 2.3 De planlast voor leraren en directies tegengaan	Wetenschappelijk rapport Beleidsaanbevelingen Onderbouwde en duurzame valorisatie-initiatieven voor leraren(teams) en schoolleiders in het basis- en secundair onderwijs	24 maanden	300.000 euro
Leerlingen met oriëntering naar type 9: kenmerken en contextfactoren	OD 3.1 Een pragmatisch en realistisch leersteundecreet invoeren	Wetenschappelijk rapport Beleidsaanbevelingen Onderbouwde en duurzame valorisatie-initiatieven voor relevante actoren	24 maanden	300.000 euro

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voor het begrotingsjaar 2023 wordt 1,5 miljoen euro voorzien voor OBPWO op begrotingsartikel FB0-1FGD2GN-WT. Indien alle projecten uit deze themazetting toegekend worden, is een budget van 1,2 miljoen euro vereist. Het resterende bedrag kan aangewend worden voor een bijkomend onderzoek in het najaar van 2023.

De Inspectie van Financiën heeft gunstig advies gegeven op 24 februari 2023.

De Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, heeft zijn akkoord gegeven op 20 maart 2023.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

De oproep, selectie- en toewijzingsprocedure zal samen met de bevoegde administratie Onderwijs en Vorming georganiseerd worden zoals in het hogergenoemde OBPWO besluit aangegeven.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- haar goedkeuring te hechten aan de themazetting voor het Onderwijskundig Beleids- en Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek voor 2023;
- de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs te gelasten de oproep aan de instellingen hoger onderwijs te doen op basis van de themazetting, de selectieprocedure toe te passen en een toewijzingsbeslissing te nemen.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Ben WEYTS

Bijlagen

- Bijlage 1: Themazetting OBPWO 2023
- Bijlage 2: Advies van de Inspectie van Financiën
- Bijlage 3: Begrotingsakkoord
- Bijlage 4: Advies Vlaamse Onderwijsraad